

FONTOS **Ukrajna nem tudott a hadifoglyokról, Kijevben bekérték a magyar ügyvivőt**

MARSRA MAGYAR!

Félix, Felicián

24 °C

-24 °C

BELFÖLD KÜLFÖLD GAZDASÁG KULT VÉLEMÉNY TECH-TUD SPORT FOMO **24 ÓRA** BLOG VIDEÓ PODCAST

EUR 368,21 Ft

USD 341,90 Ft

GBP 429,98 Ft

BUX 49 254 Ft

OTP 11 540 Ft

MOL 3 004 Ft

Mindössze tíz példány maradt fenn az első magyar nyomtatott könyvből

2023.06.05. 05:59

Nem akármilyen könyv került piacra pünkösdkor. Valami nagyon régi, de új formában.*Finita Bude anno Domini MCCCCLXXIII in vigilia penthecostes: per Andream Hess*

– vagyis: befejeződött Budán az Úr 1473. esztendejében pünkösöd előestéjén Hess András által.

Ezzel a mondattal, a *Budai Krónika* (Chronica Hungarorum) idézetével, a könyv úgynevezett kolofonjával kezdődik a magyar nyomdászat története. Fitz József 1932-ben még ezt írta a *Hess András a budai ősnymodász* című cikkében (Magyar Bibliophil Társaság), hogy*A Chronica Hungarorum nem 1473 június 5-én, a pünkösöd előtti szombaton jelent meg, mint ahogy a kolofonból lehetne*

következtetni, hanem csak pünkösöd után, mert Hess néhány nappal – »pluribus diebus« – a nyomtatás befejezése után utólag írta hozzá az előszót s azt tehát utólag is nyomatta az első quinternio harmadik üres oldalára. »Azt hittem, ez minden magyar ember számára kedves és örvendeztető könyv lesz« – mondja. Hogy első kiadványául a Chronica Hungarorumot választotta, bizonyíték amellet, hogy Budán a hazai történelem érdekelte leginkább az olvasóközönséget. A nyomdászok mindenütt tekintettel voltak a helyi és nemzeti érdeklődésre.

De a lényeg, hogy Hess András 1473. június 5-én fejezte be Budán a Chronica Hungarorum (Magyarok Krónikája) nyomtatását, amit ma Budai Krónikaként ismerünk.

A magyar nép históriája

Az első magyar földön nyomtatott könyvnek nem csupán korai megjelenése, a tartalma is figyelemre méltó: nem ismerünk arra példát, hogy egy ország nyomdászattörténete egy nép históriájának kiadásával kezdődne.

QP | Quality Placement

hirdetés

Kérdések és kérdések

A hetven levelet (ebből 133 nyomtatott lapot) tartalmazó kifestő könyv sok kérdést vet fel. Vonatkozik ez a szövegre, a könyvre, a nyomdászra és a megrendelőre is. A kutatók némelyikre választ kaptak már az elmúlt évszázadban, de akad még elvarratlan szál az első magyar ősnymda történetében.

A magyarok krónikája több történelmi mű összeolvasztásából jött létre, négy részből áll.

- Első része egy XIV. századi kompozíció, amely a magyarok történetét a honfoglalástól 1334-ig tárgyalja.
- A Budai Krónika második szövegegysége Károly Róbert uralkodásának végét, az 1335 és 1342 közötti korszak eseményeit

tartalmazza.

- A harmadik rész Nagy Lajos király történetét taglalja,
- a negyedik egység, az 1382 és 1468 közötti időszak a Hunyadi Mátyás uralkodásával kapcsolatos eseményeket ismerteti.

A műből feltűnően hiányzik az utolsó négy év (1469–1473) magyarországi története. A kutatók leírása szerint az igen kényes 1471–1472 közötti belpolitikai események (az összeesküvés, a lengyel Kázmér betörése, Vitéz János fogsága és halála) még nagyon frissek voltak, így bölcsebbnek tűnhetett hallgatni ezekről.

Ármánykodók, győzhetetlen oroszlánok

Hess András egyetlen mondattal utal minderre a könyve végén:

Bár a külföldiek, például a lengyelek és csehek és a Szent Koronának alávetett más lakosok sokat ármánykodtak ellene, Mátyás szembeszállt velük, mint bátor és győzhetetlen oroszlán.

Hess így magyarázta a Mátyás-fejezetet rövidségét, valamint a hiányzó történelmi eseményeket: „Felséges és győzhetetlen urunknak, királyunknak többi nevezetes és emlékezetes tetteit, mivel oly sok van, és mivel ezeket röviden összefoglalni nem lehet, más alkalomra kell halasztanunk, és részletesebben kell majd elbeszélünk.”

VAGYIS A TIPOGRÁFUSNAK SZÁNDÉKÁBAN ÁLLHATOTT A KÉSŐBBIEKBEN EGY NAGYOBB TERJEDELMŰ MŰVET KINYOMTATNI MÁTYÁSRÓL.

Hess András műhelyéből feltételezhetően kétszáz-kétszázötven kötet kerülhetett ki, ebből tíz maradt fenn a világon. Kettőt őriznek Magyarországon, az Országos Széchényi Könyvtárban és az ELTE Egyetemi Könyvtárban. A nemzeti könyvtár példányát 1843-ban József főherceg, Magyarország nádora vásárolta a gyűjteménynek. További példányait többek közt Lipcsében, Prágában, Bécsben és Párizsban őrzik.

Különleges kiadás

A Chronica Hungarorum kinyomtatásának 550. évfordulója előtt tisztelegve az Országos Széchényi Könyvtár egy csúcsmínőségű **faksimile kiadással** jelentkezett, ami pünkösöd szombatjára jelent meg. A bibliofil és gyűjtői kiadásban is kapható mű mellé kísérő tanulmány is jár, ami Farkas Gábor Farkas és Varga Bernadett munkája.

Szintén az 550 éves évfordulót és általában a könyv témáját járja körül a Petőfi Kulturális Ügynökség Magyar Kultúra magazinja.

(Borítókép: Chronica Hungarorum / Fotó: Zeuschel Omniscan 11)

Süti beállítások © 1999-2023 Index.hu Zrt.